

Festes de Sant Joan i els Elois

Prats de Lluçanès

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Nucli urbà. Prats de Lluçanès

Coordenades:

Latitud: 42.00856
Longitud: 2.02876
UTM Est (X): 419575
UTM Nord (Y): 4651183

Classificació

Número de fitxa 08171-84
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Hi ha una gran participació de públic.
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[El Contrapàs](#)
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dj., 11/01/2007 - 01:00

Descripció

La Festa de Sant Joan i els Elois es celebra els dies 24 i 25 de juny, i a causa de la gran participació dels darreres anys ha esdevingut una veritable festa Major a la localitat. El dia 24 a la nit es fa la marxa de les

torxes pel centre del poble seguint tot el carrer Major. Habitualment surt primer el bestiar: ases, mules i cavalls; darrere d'ells els traginers, els portants de les torxes, les autoritats, els músics i el públic. Aquest seguici s'atura només a la plaça Vella i a la plaça Nova, llocs on es balla el Contrapàs al voltant d'una foguera. L'endemà, dia 25, després de la sortida de l'ofici del migdia, es reparteix la coca beneïda al passeig i la passada i les ballades es tornen a fer amb el mateix recorregut. A la tarda, després de la benedicció d'animals davant l'antiga casa de la vila (a la plaça Nova), es fan les curses dels Elois fins a l'ermita de Sant Sebastià. El públic es situa al llarg del recorregut per veure les diferents categories que hi participen: ases, mules i cavalls. Últimament, s'hi ha afegit la categoria dels cavalls de pura sang i cavalls de categoria infantil. Cal destacar també la figura del guiatge, un matxo que sense genet puja tot sol fins a l'ermita i que es va recuperar l'any 1999.

La festa va acompanyada de diverses activitats festives que poden variar al llarg dels anys: correfoc, ball amb orquestra, concert de jazz, exposicions, activitats infantils, castell de focs, mostres de danses orientals, etc.

Observacions:

Les imatges han estat extretes de la pàgina electrònica: <http://www.pratsdellucanes.cat>

Història

Als segles XVII i XVIII hi hagué a Prats de Lluçanès un gremi de paraires que treballava la llana que provenia dels ramats d'ovelles de diferents poblacions de la comarca. Els productes obtinguts d'aquesta indústria, sobretot les baietes, destacaven per la seva excel·lent qualitat, i eren exportats a tota la Península a través de gran corrues de matxos de bast que sortien periòdicament de la població i es dirigien, principalment a Aragó i Castella. Les confraries de basters i traginers tenien com a patró Sant Eloi, patró també dels ferrers, i per aquest motiu als transportistes eren anomenats Elois. No es coneix en quina època concreta aquests traginers o Elois es van començar a trobar a Prats de Lluçanès el dia 25 de juny, però en descripcions fetes a finals del segle XIX ja es documenta la reunió de traginers amb els seus animals, guarnits amb mantes virolades i picarols per fer-los córrer. Es concentraven al pla de Santa Llúcia, i abans de fer la cursa fins a l'ermita de Sant Sebastià ballaven el Contrapàs. El dia anterior, dia de Sant Joan, es reunien entorn d'una foguera i ballaven igualment aquesta mateixa dansa. En el programa de festes dels Elois de 1892 s'estableix que els genets participants del dia 25 de juny han de ser de la població de Prats, i es premia el guanyador amb un premi en metàl·lic i el privilegi de portar la bandera del gremi. Hi participen en una primera cursa la categoria de cavalls i eugues, en una segona cursa els guiatges, i en una tercera els rucs i ases. L'endemà, el dia 26, es disputen les mateixes curses obertes a la participació de locals i forasters, però no hi ha banderes pels guanyadors.

A partir de 1923 la programació de la festa de Sant Joan i els Elois és complementada amb diferents actes com partits de futbol o diverses activitats que es fan dins un luxós envelat, i és a partir del 1935 quan l'ajuntament comença a encarregar-se d'organitzar la festa de Sant Joan i els Elois que, fins el moment, l'havia organitzada el Gremi de Traginers. La desaparició de l'antic ofici de traginer va fer que la festa dels Elois es mantingués sense massa vitalitat fins a inicis dels anys 70 del segle XX. Cada vegada hi havia menys participació al carrer i molt poques persones recordaven el ball del Contrapàs. El Grup Germanor, que durant molts anys va treballar per la recuperació de les festes populars, va decidir a partir de l'any 1979, impulsar de nou aquest ball i va començar a ensenyar-lo a la quitxalla. Fou també a partir del 1973 que per primera vegada la cursa dels Elois no va poder sortir des de Santa Llúcia, ja que el recorregut es trobava travessat per la nova carretera de Prats a Navàs.

Els últims anys s'ha incrementat la participació de públic de totes les edats a totes les activitats de la festa de Sant Joan i el Elois, així com també el bestiar i el nombre de carros i carruatges, convertint aquesta festa en una de les més esperades pels vilatans de Prats de Lluçanès.

Bibliografia

- GORCHS, A., Prats de Lluçanès, 905-2005. Cronologia de 1.100 anys d'història, Ajuntament de Prats de Lluçanès, 2006.
- REIXACH, R., Fulletó municipal de les Festes de Sant Joan i els Elois, 24 i 25 de juny. Prats de Lluçanès, 2006.
- REIXACH, R., Les festes de Sant Joan i els Elois a Prats de Lluçanès, dins Caramella, revista de música i cultura popular, núm. 3, 2000.

